

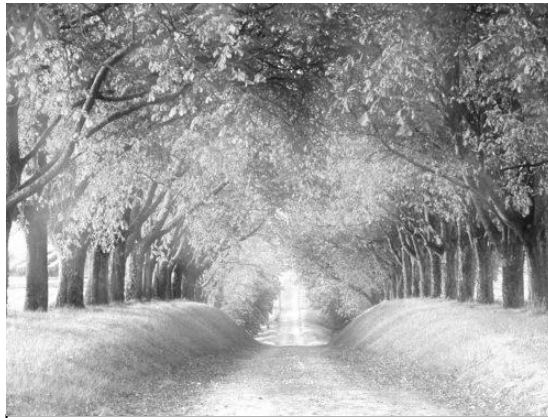
1. Prachtige herfstkleuren duiden op verval

Herfst is de tijd van de prachtige kleuren. Bladeren die eerst groen waren, en dan goudkleurig worden, bruin, geel oranje, rood. Eén bont palet van tinten. Zeker als de zon er op schijnt is een herfstbos een lust voor het oog. Het is bijna een voorportaal van het nieuwe Jeruzalem, de stad van goud. De dichteres Jacqueline van der Waals schreef daar een prachtig gedicht over, 'Najaarslaan'. De najaarslaan is een paleis van gouden kleuren. En toch... we weten allemaal waaróm die bladeren zulke prachtige kleuren krijgen: ze zijn aan het afsterven. Binnenkort vallen ze van de bomen, en ze vergaan, of ze worden met grote bladblazers weggeblazen en opgezogen door een reuzenstofzuiger op wielen van de Gemeente Rotterdam. Herfst betekent ook: verlies. De dagen worden korter, de temperatuur gaat omlaag, de herfst voelt als een tijd van neergang, van afscheid. Niet voor niets zie je op een condoleancekaart vaak een herfstblad. De herfst maakt je vaak een beetje melancholiek. "Het is weer voorbij, die mooie zomer". Mijn opa stond vroeger voor het raam, als de avond elke keer wat vroeger begon in te vallen, en hij zei dan tegen mijn oma: 'Vrouw, we gaan de nachtschuit weer in.'

2. Ook je zekerheden kunnen afvallen als boombladeren

En datzelfde gevoel, het gevoel van verlies, dat kan je soms ook overvallen in je geloofsleven. Het gevoel dat dat oude, vertrouwde, het kinderlijke geloof van vroeger, dat dat je van lieverlee ontglipt. Dat is helemaal geen bewuste keuze, integendeel. Je kunt er misschien wel heel erg naar terugverlangen, naar die wereld waarin alles nog zo duidelijk was, en waarin alles zeker was, en overzichtelijk. Maar het leven heeft je op sleeptouw genomen, en nu lijkt het alsof je er niet meer bij kunt, bij dat oude vertrouwde geloof, bij die zorgeloze toewijding aan de Here Jezus, bij die beschermende zekerheid van de almachtige God. Is Hij er eigenlijk wel...? Hij voelt zo ver weg... En Jezus, wat moet je denken over Jezus? Natuurlijk, Hij heeft daadwerkelijk geleefd, dat staat vast. Maar kun je het allemaal wel zo zeker zeggen: dat Hij de Zoon van God is, de Redder van de wereld? Dat er geen andere weg is naar de redding? Dat er eeuwig leven is in Hem? Zo kan de twijfel binnendringen en de groene bladeren van je geloof van lieverlee bruin laten kleuren, of geel, of goud. Ja, misschien ook wel goud. Want het zou zomaar kunnen dat die twijfel ook schoonheid voor je krijgt. Dat je liever de twijfel voedt dan de zekerheid. En toch, toch geeft het ook een leegte, een leegte van binnen. Het geloof lijkt je te ontglippen... We hebben gelezen over de discipelen, die overvallen worden

door een storm op het Meer van Galilea. Het kan daar flink spoken, met een soort valwind tussen de bergen. En terwijl zij met man en macht proberen het schip te redden en niet te verdrinken,

Najaarslaan

*Ik keek in de gouden heerlijkheid
Van een najaarslaan,
Het was of ik de gouden deuren wijd
Zag openstaan,
Het werd mij, toen ik binnen ging,
Of ik door gouden gewelven liep:
Ik aarzelde even, ik ademde diep,
Diep van verwondering.
Ik voelde mij eerst als een kindje, dat stout
Doet wat verboden is;
Ik sprak: "Zijn voor mij die gewelven gebouwd?
Ben ik zo rijk, dat van louter goud
De gang van mijn woning is?"
Toen sprak ik: "Deze gouden grot
Is immers geen mensenpaleis."
Ik sprak: "Het is een betoverd slot,
Dat lang op sprookjeswijs
Geslapen heeft en stil gewacht,
Op één, die de poorten ontdekken zou,
De dode gewelven wekken zou
Van 't huis, dat ieder mensenhuis
Te boven gaat in pracht."
Ik sprak: "Hoe ben ik zo rijk, zo rijk!
Hoe ben ik zo rijk, mijn God!
Welke aardse woning is gelijk
Aan dit, mijn sprookjesslot?"
Trots, of ik een prinsesje waar,
Ging ik door 't goud;
Aan beiden zijden stonden daar,
Schragend de gangen, hoog en zwaar,
De zuilen opgebouwd.
Waar gouden de portalen zijn,
Hoe zullen daar de zalen zijn!
Ik zag aan 't einde van mijn pad
Een kleine ronde poort,
Als blauw saffier in goud gevat,
En haastig, vol verlangen trad
Ik door de gangen voort.
Ik sprak: "Als bij mijn aankomst wijd
Die poorten openstaan,
In welk een grote heerlijkheid
Zal ik dàn binnengaan,
Indien van goud de gangen zijn,
Hoe groot moet mijn verlangen zijn,
De zalen in te gaan!"*

Jacqueline E. van der Waals

ligt Jezus heel rustig te slapen, in het achterschip, met Zijn hoofd op een kussen, alsof er niets aan de hand is. En als ze dát meemaken, dan slaat de irritatie toe. En met de irritatie ook de twijfel. 'Hoe kán dit nou? Hoe kan onze Meester ons zó laten ploeteren? Waarom dóét Hij niets?' Vers 38: '... en zij wekten Hem en zeiden tegen Hem: Meester, bekommt U Zich er niet om dat wij vergaan?' Steeds hebben ze Jezus op een hoog voetstuk gehad. Maar nu, nu lijkt het wel of Hij van Zijn glans beroofd is. Waar blijft Hij nou met Zijn hulp? Kun je eigenlijk wel op Jezus vertrouwen? Of laat Hij je vallen als het erop aankomt? Zo slaat ook bij de discipelen de twijfel toe. 'Is Hij het wel? Is Hij wel die Redder, waarvan we het dachten, dat Hij dat zou zijn...?' Het is juist in de storm dat de bomen hun bladeren verliezen. Als je na een herfststorm door de stad loopt, liggen er overal hópen met bladeren, waar kinderen graag met hun laarsjes doorheen banjeren. Is dat in feite niet heel herkenbaar? Dat juist als er stormen over je leven razen, dat je dan je zekerheden kunt verliezen? Als het tegenzit op school, en je haalt je jaar niet? Als anderen je pesten in de klas, of op je werk, en je roept het uit naar God en je merkt niks? Of als je zakelijk echt in het nauw zit, en zelfs ook de christenen om je heen laten het afweten? Of als je teleurgesteld raakt in de kerk, die het laat afweten op het moment dat jij juist hulp nodig hebt? We hebben gelezen over Job. Aan het begin van het boek Job is Job nog vol geloof. Tegen de klippen op blijft hij vertrouwen. Maar gaandeweg zie je ook bij hem de vertwijfeling toeslaan. Hoe kán God dit laten gebeuren? Hoe zit het met de goedheid van God, met Zijn rechtvaardigheid? Heb ik voor niets altijd op Hem vertrouwd?

3. De storm is een loutering

En dan, in hoofdstuk 38, komt God Zelf aan het woord. En, heel opmerkelijk, dan staat er: 'Daarna antwoordde de HERE Job uit een storm...' In die storm openbaart God Zijn grootheid, Zijn majesteit, Zijn macht. En juist ook in die storm waaien álle bladeren eraf bij Job. Al Zijn vragen, al zijn klachten, al zijn verwijten naar God toe, de vergeelde bladeren van zijn geloof, álles blaast God weg. De storm is een crisis, maar crisis is bedoeld om Job te louteren. En Job kan alleen maar in diepe, diepe nederigheid uitbrengen, in 42: 2: 'Ik weet dat U alles vermag, en

geen plan is onmogelijk voor U. Wie is hij, zegt U, die Mijn raad verbergt zonder kennis? Zo heb ik verkondigd wat ik niet begreep, dingen die te wonderlijk voor mij zijn en die ik niet weet.'

En de discipelen, is de storm voor hen ook een loutering? Zij ontdekken het pas ná de storm, hoezeer die harde wind de bladeren van hun geloof wég had geblazen. Maar opeens werd alles anders. Opeens was daar Jezus, die ging staan in het schip. Opeens waren daar Zijn woorden, luid en duidelijk, ondanks en huilen van de storm: 'Zwijg! Weest stil!'

'En de wind ging liggen,' schrijft Markus dan, 'en er kwam een grote stilte.'

Stel het je even voor! Je hoort de wind beuken tegen je huis. De dakpannen vliegen door de straat. Bomen waaien om. En dan komt er iemand naar buiten, gaat op straat staan, en zegt: 'Zwijg! Wees stil!' En meteen gaat de wind liggen, meteen wordt het rustig, het wordt stil, het wordt volkómen stil. Je kunt een speld horen vallen. Dat kán niet. Dat is onmogelijk. Mensen kunnen veel, maar de natuurelementen de les lezen? De wind en de storm naar je hand zetten? Dát is onmogelijk. Tenzij... tenzij je God Zélf bent.

En bij Job, én bij de discipelen worden al hun ideeën weggeblazen. Hun ideeën over God, hun verwachtingen van Jezus. En wat zegt God? God komt alleen maar met vragen: 'Job, kom op! Maak Mij eens bekend: Waar was jij toen Ik de aarde grondvestte? Maak het bekend, als je echt inzicht hebt. Wie heeft haar afmetingen bepaald? Jij weet het immers wel. (...) Of wie heeft haar hoeksteen gelegd, toen de morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen van God juichten?'

Bij elke vraag krimpt Job verder in elkaar. Bij elke vraag beseft hij nog meer: 'Wie ben ik? Klein mensje? En hoe groot is God!'

En wat zegt Jezus? Ook Jezus stelt alleen maar vragen: 'Waarom zijn jullie zo angstig? Hebben jullie dan geen geloof?' En die twaalf stoere mannen, gewend aan de wind en de zee, die twaalf jonge kerels rondom Jezus, ze sidderen als een riet. Niet voor de storm, maar voor Jezus. Vers 41: 'En zij vreesden met grote vrees en zeiden tegen elkaar: Wie is Deze toch, dat zelfs de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?'

De storm is een loutering. Na de stormen in de herfst blijven de bomen achter met kale takken. Maar dat móet ook! Allen zó kan een boom overleven in de winter. En alleen zó is er in het voorjaar ruimte voor nieuwe bloei, voor nieuw groen, fris en vrolijk lentegroen.

De storm heeft in het leven van Job zijn eigen ideeën over God weggeblazen. Er kwam ruimte voor iets nieuws. Hij brengt dat zelf onder woorden op ene heel mooie manier, in vers 5 van hoofdstuk 42: 'Alleen door het horen met het oor had ik U gehoord, maar nu heeft mijn oog U gezien.' Of, nog mooier vertaald in de NBG-vertaling van 1951: 'Slechts van horen zeggen had ik van U vernomen, maar nu heeft mijn oog U aanschouwd.' Die eerdere bladeren, die eerdere geloofsbladeren van Job, die waren niet verkeerd. Die waren niet fout. Maar ze moesten wel plaatsmaken voor iets nieuws. Job mocht nog méér van God ontdekken, zoals in het voorjaar een boom nog weer méér bladeren voortbrengt. De boom is dezelfde boom, de bladeren zijn van dezelfde soort, maar het zijn er méér, de boom groeit.

Zo is het ook bij de discipelen. Ze waren al onder de indruk van Jezus. Ze hielden al van Hem. Maar na die storm kwam er ruimte voor nog veel méér verwondering, nog veel méér ontzag, nog veel grotere eerbied.

De stormen van de herfst zijn nodig om plaats te maken voor het nieuwe groen van het voorjaar. dan komt er nog méér loof. Dat is een mooi woord: loof. Des te meer je kwijtraakt van je eigen ideeën, des te meer je ontdekt van wie God werkelijk is, des te meer lóóf je God! En je lóóft Hem des te meer, naar mate je Hem des te meer gélooft.

Het kinderlijke geloof dat je misschien vroeger had, dat mag je houden. Het DNA van die eerste bladeren is hetzelfde als van die volgende bladeren. En toch, toch kan het daar niet bij blijven. Het is maar goed dat de stormen over je leven gaan. Want dat kinderlijke geloof moet zich ook gaan ontwikkelen. Zoals jij zelf je ontwikkelt. Jezus zegt: 'Blijf dat vertrouwen vasthouden, het vertrouwen van een kind.' Maar tegelijkertijd geeft Jezus het beeld van groei en bloei: 'Wie in Mij blijft, die draagt veel vrucht'. En Petrus schrijft aan het einde van zijn tweede brief: 'Groeï in de genade en kennis van onze Heer en Redder Jezus Christus.' Hetzelfde DNA, maar steeds rijker, steeds vollediger.

De storm bracht Job tot vertwijfeling. De storm bracht de discipelen tot wanhoop. Maar achteraf hebben ze het ontdekt: 'Door die storm kwam ik dicht bij God. Ik dacht dat mijn geloof me door de vingers glipte. Ik verloor wat ik had. Maar God gaf me er iets beters voor terug.' In het beeld van een boom: de wortels van Job, en de wortels van de discipelen gingen dieper de grond in. Zo stonden ze een stuk sterker voor de volgende storm.

Als jij soms dat gevoel hebt, dat je geloof je ontglipt, dat je twijfelt aan al die dingen waar je altijd klakkeloos van uitging, als jij het gevoel hebt dat er een storm gaat over je geloofsleven, wees dan niet bang. Schrik er niet van. maar zoek wél je hulp op de goede plaatsen. Job liep niet weg bij God. Hij bleef tot God roepen, al was het soms vol onbegrip, wanhoop en boosheid. De discipelen, ze kwamen wél bij Jezus uit. Zéker, ze waren geïrriteerd, ze begrepen er niets van, maar ze kwamen wél bij Jezus uit.

4. Wees niet bang voor de storm, maar vertrouw op God

Wees niet bang voor de storm. Je mag vertrouwen, ten vólle vertrouwen, op de God die ná de winter weer de lente in het land brengt. De God die jou misschien wel héél bewust een aantal zekerheden uit handen slaat, als bladeren die afvallen, om je er iets beters voor terug te geven, een verdiept geloofsleven. Een rijpere wijsheid. Meer zicht op Zijn genade, op Zijn liefde.

Wees niet bang voor de storm, maar vertrouw op God.

Ik las een keer een mooi verhaal. Een boer zocht dringend een knecht. Hij kon het werk zelf absoluut niet meer aan. Dus hij had een advertentie gezet, maar er kwam maar één sollicitant. De boer twijfelde en hij vroeg: 'Heb jij ook een aanbevelingsbrief van je vorige baas?' 'Ja', zei de jongen, en hij haalde een brief te voorschijn. In die brief stond maar één regel: 'Hij slaapt als het stormt.'

De boer vond het maar zo-zo. Maar goed, hij had niemand anders, dus hij moest die jongen maar aannemen.

Een paar maanden later, midden in de nacht, werd de boer wakker. Hij hoorde de wind gieren en huilen om de boerderij. Alle dakspanten kraakten. Hij ging zijn bed uit, naar de kamer van zijn knecht, en ja, inderdaad: die lag te slapen als een os. Wat de boer ook riep, en hoe hij hem ook aanstootte, de knecht was niet wakker te krijgen.

De boer rende naar de schuur. Maar daar, in de schuur, lag het vee heerlijk rustig te slapen. Het had ruim voldoende stro. En de deuren en de ramen waren allemaal extra gestut met balken. De boer rende naar de graansilo. En wat zag hij? De graansilo was met stevige touwen extra vastgezet. Toen rende de boer naar de hooiberg. Over het hooi was dik plastic gespannen, alles zag er prima uit.

Toen, opeens, begreep die boer de zin uit die aanbevelingsbrief. 'Hij slaapt als het stormt.' Die jongen wist precies wat belangrijk is. Waar het op aankomt. Hij had geleerd van vorige stormen en hij zorgde dat de wezenlijke dingen in orde waren. En als het dan ging stormen, was hij niet bang. Hij kon rustig slapen, want hij wist: 'Alles is in orde'.

Ik las dat verhaal en juist daardoor ging ik meer begrijpen van dat kleine detail in Markus 4: dat ook Jezus slaapt in de storm. Want als je weet waar het op aankomt, als je weet Wie de belangrijkste is in je leven, als je je ten volle bewust bent van Gods macht en majesteit, waarom zou je dan nog bang zijn, of vol onrust? Dan kun je slapen in de storm. Je hebt geleerd om los te laten, zoals een boom zijn bladeren laat gaan. Het geeft niet, er komen nieuwe voor terug. Als je wortels maar stevig in de grond staan. Als je maar dicht bij God leeft.

Wij gaan een nieuw seizoen in, samen. Een seizoen dat helemaal in het teken zal staan van de coronacrisis. Ook dat kun je best een storm noemen, die over de hele wereld heen raast. We zullen behoorlijk wat verliezen van het oude, vertrouwde. Misschien ook wel in ons geloofsleven. Maar wees niet bang: als God ons leven loutert, maakt Hij plaats voor iets nieuws. Als we maar geworteld blijven in Hem. Zo mogen we het seizoen ingaan: biddend om diepere wortels, zodat onze takken kunnen groeien naar de hemel. Met in het voorjaar: nieuw loof. Een groene loof-boom voor God.

Amen.